

(§ 39, čís. 1 ex. ř.). Nelze ani říci, že by jím exekuce byla pravoplatným rozhodnutím z jiného důvodu prohlášena za nepřipustnou (§ 39, čís. 5 ex. ř.). Nicméně lze říci, že vydání pravoplatného rozhodnutí obce o nuceném pronájmu jest skutečností, která zrušuje nárok vymáhající strany na vyklizení bytu a která nastala teprve po dobytí exekučního titulu soudního, jenž tvoří podklad exekuci na vyklizení. Návrh na zrušení exekuce jest pak odůvodněn ustanovením § 40 ex. ř. a když by vymáhající strana se zrušením nesouhlasila, bylo by odkázati povinného s jeho nárokem na pořad práva. Tomu brání však bude ustanovení § 40, odst. 2 ex. ř., jež praví, že odkaz na pořad práva má se státi jen tehdy, jestliže podle výsledku slyšení závisí rozhodnutí na vyšetření a zjištění sporných skutečností. Právní posouzení formální bezvadnosti výměru (po stránce hmotněprávní jest jím soudce vázán!) nebude pravidelně žádným zjišťováním sporných skutečností. Shledá-li soud výměr bezvadným, zruší exekuci a zrušení odůvodní analogicky podle § 39, odst. 1, č. 6 ex. ř. Jestliže totiž výměr o nuceném pronájmu supponuje vůli vymáhající strany uzavřítí smlouvu nájemní, pak supponuje také prohlášení této strany o tom, že ustupuje od pokračování v exekuci vyklizením bytu. Jestliže deroguje pozdější výměr správního úřadu soudnímu rozhodnutí, ovšem jen nepřímou tím, že svými účinky zrušuje materiální právní moc soudního rozhodnutí (smíru), pak nemůže být tento exekuční titul dále podkladem exekučního řízení a musí být toto exekuční řízení zrušeno. Neboť jestliže tvrdíme, že uskutečnila se mezi stranami nová smlouva nájemní o předmětu, jež jest v exekuci, nelze bráti vážně nesouhlas vymáhající strany se zrušením exekuce, neboť jest vyvrácen výměrem obce, tedy veřejnou listinou plný důkaz poskytující. Právem proto soud k návrhu exekuci zruší.

Naproti tomu nevede konkurence výměru o nuceném pronájmu bytu, jehož dosavadní držitel domáhá se odkladu podle § 7 vlád. nař. č. 44/40 Sb., osobě třetí, k žádné přímé kolisi, jak o ni v předcházejícím odstavci bylo promluveno. Vnucený nájemník může se i tu podle výměru domáhati odezdání bytu, avšak i když méně svědomitý vlastník nechá k výkonu exekuce dojíti a nepoužije dobrodiní § 7 vlád. nař. č. 44/40 Sb., přece narazí výkon exekuce na překážku, neboť výměr obce proti držiteli bytu nezni.

Okolnost přidělení bytu třetí osobě uváží soud v řízení o odklad exekuce jako důležitou okolnost, při čemž posoudí zájem vnuceného nájemníka na dosažení bytu na místě zájmu vymáhající strany na vyklizení bytu, neboť tento zájem je tu zastupován oprávněným z rozhodnutí obce.

Karel Skála:

KOLPORTÁŽ — JEDNA KAPITOLA Z TISKOVÉHO PRÁVA.

V poslední době píše a mluví se u nás hodně o hospodářském náboru, který se teprve nedávno s rozvojem techniky vyvinul k dnešním svým formám a stále se vyvíjí dále. Tento hospodářský nábor lze definovati jako činnost, která má za svůj konečný cíl zvýšení odbytu nabízeného zboží, resp. poptávky po tomto zboží. První naše zákonná norma z oboru náborového

práva, totiž vládní nařízení ze dne 23. ledna 1941, číslo 261 Sb. o hospodářském náboru, neobsahuje sice definici hospodářského náboru, ale vypočítává taxativně, že sem patří činnost insertní, výstavní, veletržní a reklamní, jakož i adresářová. Toto vládní nařízení výslovně uvedlo, že jím zůstávají nedotčeny mimo jiné také předpisy tiskové. Z pojmu hospodářského náboru plyne, že jedním ze způsobů, jimiž bude prováděn, bude poměrně často kolportáž. Protože pak, jak jsem se již zmínil, právní úpravou hospodářského náboru nebudou dotčeny předpisy tiskové, nebude snad v době, kdy se o hospodářském náboru tolik uvažuje, na škodu zmíniti se o jedné kapitole tiskového práva, která s prováděním hospodářského náboru hodně souvisí, totiž o kolportáži.

Tiskové právo je u nás dosud zásadně upraveno tiskovým zákonem ze dne 17. prosince 1862, č. 6 ř. z. z roku 1863, avšak během doby prodělalo celou řadu změn. Tyto změny týkají se především právě kolportáže, protože v době, kdy byl tiskový zákon vydán, nebyla kolportáž zdaleka tak rozšířeným zjevem jako dnes. Zákonodárce mohl se proto v době vydání tiskového zákona omeziti na zákaz kolportáže, vyjádřený v § 23 zákona o tisku prostě těmito slovy: choditi se spisy tištěnými po domech, vyvolávati, rozdávati a prodávati je mimo místnosti k tomu ustanovené, je zapovězeno. Přestupky tohoto ustanovení trestal, jako všechny přestupky tiskového zákona, soud. Toto zákonné ustanovení se přirozeně brzy přežilo a nebylo prakticky dodržováno, protože kolportáž se všeobecně trpěla. Zákonně byla tato otázka upravena teprve zákonem ze dne 10. července 1933, č. 126 Sb., který byl částečně pozměněn, resp. doplněn zákonem ze dne 10. července 1934, č. 140 Sb.

Nejprve je nutno věnovati pozornost pojmu kolportáže. Podle citovaného zákona je kolportáží bezplatné rozdílení nebo prodávání tiskopisů dům od domu, na veřejných místech a ve veřejných místnostech (kavárnách, restauracích a podobně). Podle § 1 zákona č. 126/1933 Sb. je kolportáž zásadně povolena, pokud jsou kolportovány tiskopisy periodické (bez omezení) nebo tiskopisy neperiodické, které tvoří celek o sobě a nepřesahují jeden tiskový arch. K oběma těmto pojmům se ještě vrátím. Zde je nutno výslovně zdůrazniti, že kolportáž uvedených tiskopisů je zásadně volná a není k ní třeba žádného zvláštního úředního povolení. Naproti tomu kolportáž jiných tiskopisů je zásadně zakázána a nelze ji tedy provozovati ani na základě úředního povolení.

Pojem kolportáže je v zákoně přesně vymezen, přes to však mohou někdy vzniknouti spory o jeho výklad. Zvláště je nutno upozorniti, že kolportáží není prodej tiskopisů v místnostech k tomu určených, zejména v postavených stáncích. Takový prodej tiskopisů není volný a je proto k němu třeba buď povolení podle § 3 zákona o tisku, jde-li o tiskopisy periodické nebo knihkupecké koncese, jde-li o tiskopisy neperiodické, zejména knihy. U prodavačů novin a časopisů na velkoměstských ulicích mohou proto leckdy vzniknouti pochybnosti, zda jde o volnou kolportáž nebo o prodej tiskopisů v místnosti (stánku) k tomu určené, k němuž je třeba povolení. Bude věcí uvážení úřadu, zda stánek takového prodavače má povahu místnosti, určené k prodeji tiskopisů, nebo zda je prodavač kolportérem. Za kolportéra bude považován takový prodavač novin a časopisů tehdy, má-li pojízdňý stánek, v němž má noviny vyloženy či vyvěšeny, nebo má-li jen primitivní zařízení k vyvěšování a vykládání prodávaných časopisů. Kolportáží

není sbírání předplatitelů a subskribentů dům od domu, k němuž je podle ustanovení § 23 zákona o tisku zapotřebí povolení úřadu bezpečnosti. Pokud jde o knihy, je nyní jejich prodej tímto způsobem, t. j. prostřednictvím zástupců zakázán vyhláškou zemského vicepresidenta v Praze ze dne 7. října 1942, čís. 6301/1-42, odd. IV/1 (číslo 71 Zemského věstníku pro Čechy) podle ustanovení čl. 3, odst. 1 zák. č. 125/1927 Sb. Podle tohoto zákona je také tato činnost nyní trestná. Také vyvěšování tiskopisů a vykládání jich ve veřejných čítárnách není kolportáží a je proto k těmto činnostem třeba povolení podle příslušných zákonných předpisů.

Kolportáž je upravena jedinečně předpisy zákona o tisku a zákonů jej doplňujících, resp. pozměňujících a nevztahují se na ni předpisy zákonů živnostenských, zejména zákona o podomním obchodě ze dne 4. května 1926, čís. 86 Sb. V tomto zákoně je výslovně ustanoveno, že o podomním obchodě tiskovinami a takovými pracemi literárními a uměleckými, na něž se vztahuje tiskový zákon (tedy o kolportáži), platí ustanovení tohoto zákona.

Přes toto ustanovení mohou však v určitých případech vzniknouti pochybnosti, zda prodej některých předmětů dům od domu nebo na veřejných místech je kolportáží nebo podomním obchodem. Tak tomu bude tehdy, jsou-li prodávané předměty spíše zbožím papírnickým než tiskopisem, jako je tomu při prodeji sešitů, určitých druhů pohlednic nebo obrázků, rozvrhů hodin, předloh lupenkářských atd. Rozhodnutí bude v těchto případech záležeti na uvážení a posudku úřadu.

A ještě o jednom případě je nutno se zmínit. Někdy bude sporné, zda se jedná o kolportáž, která je volná, či o veřejnou sbírku dobrovolných příspěvků pro určitý účel, k níž je třeba povolení podle dosud platného císařského nařízení ze dne 10. září 1772, č. 1520 Sb. Josefinských zákonů a jejíž neoprávněné provozování se trestá podle ministerského nařízení ze dne 30. září 1857, č. 198 ř. z. Při posuzování této otázky bude důležité uvážiti, zda částka placená za kolportované tiskopisy odpovídá jejich skutečné ceně, či zda má ráz dobrovolného příspěvku pro určitý, obyčejně dobročinný účel. O dobrovolný příspěvek bude se však jednati i tam, kde za tiskopis (obyčejně pohlednice), je sice požadována určitá, pevně stanovená částka, ale výše této částky je v nepoměru ke skutečné ceně nabízeného předmětu a kde, kromě této stanovené částky, jsou přijímány i obnosy větší. V případě, že by touto zakrytou formou prováděla sbírku milodarů fyzická osoba ve svůj vlastní prospěch, jednalo by se o žebrotu ve smyslu zákona ze dne 24. května 1885 č. 89 ř. z.

Tiskopisy, které je možno volně kolportovat, jsou periodické tiskopisy vůbec a neperiodické tiskopisy do rozsahu jednoho archu. Definice periodického časopisu je obsažena v § 7 zákona o tisku. Za periodický tiskopis pokládá se tiskopis, který je vydáván alespoň jednou za měsíc, byť i v obdobích nestejných. Tím nejsou však míněny spisy vydávané po částech, které tvoří celek o sobě, jako na př. románová díla, vydávaná po sešitech.

Ostatní tiskopisy musíme, pokud jde o kolportáž, považovati za neperiodické i když v jiných pozdějších předpisech se zákonodárce od tohoto pojmu periodického tiskopisu odchýlil. Kolportáž neperiodických tiskopisů je dovolena jen tehdy, když jejich rozsah nepřesahuje jeden tiskový arch. V žádném zákonném ustanovení není pojem tiskového archu vysvětlen. Nejvyšší správní soud v jednom ze svých nálezů rozhodl,

že za tiskový arch jest považovati celý arch papíru, který se vkládá do tiskařského stroje za účelem zhotovení tiskopisu, nebo onu část tiskopisu, která svojí plošnou velikostí odpovídá rozloze tiskového archu, jehož bylo upotřebeno při tisku. Velikost tohoto archu je různá podle druhu stroje a proto bude také různý počet stran tiskopisu, které vydá jeden tiskový arch. Prakticky vydá takový tiskový arch zpravidla 8 až 32 stran.

Přípustnost kolportáže je vázána ještě jednou podmínkou. Tiskopis, který má býti kolportován, musí totiž býti opatřen povinnými údaji podle § 9 zákona o tisku. To znamená, že na každém kolportovaném tiskopise musí býti uvedeno jméno místa, kde byl tištěn, jméno (firma) tiskaře a nakladatele a, u tiskopisů periodických, jméno vydavatele a odpovědného redaktora. Výjimku stanoví § 9 zákona o tisku jen pro takové tiskové výrobky, které jsou vydávány pouze pro potřebu živnosti nebo obchodu, nebo domácího a společenského života, jako formuláře, ceníky, navštívenky atd. Proto mohou býti tyto tiskopisy kolportovány i tehdy, když uvedené povinné údaje neobsahují.

Z vyhlášky ministra hospodářství a práce ze dne 31. ledna 1942, č. 238 (Úřední list č. 29 ze dne 4. února 1942) o povolovací povinnosti pro výrobu tiskařských výrobků je zřejmo, že ty tiskopisy, které nemusí býti opatřeny povinnými údaji podle § 9 zákona o tisku, musí býti opatřeny poznávacím číslem výrobce, které vydává a vede v seznamu hospodářská skupina tisk. Jestliže však může býti zakročeno, jak se ještě zmíním, nejen proti tiskaři, který tiskopis neopatřil podle zákona o tisku povinnými údaji, ale i proti tomu, kdo takový tiskopis kolportuje, může u tiskopisů, které nemusí býti opatřeny povinnými údaji podle § 9 zákona o tisku, ale jen poznávacím číslem výrobce podle uvedené vyhlášky, býti zakročeno při přestupku tohoto ustanovení jen proti tiskaři a nikoliv také proti kolportérovi.

Kolportáž neperiodických tiskopisů, přesahujících rozsahem jeden tiskový arch, a kolportáž tiskopisů, které musí býti podle toho, co bylo výše uvedeno, opatřeny povinnými údaji podle § 9 zákona o tisku, ale těmito údaji opatřeny nebyly, trestá bezpečnostní úřad v administrativním trestním řízení pokutou od 50 do 1000 K, v případě nedobytnosti podle míry zavinění vězením do tří dnů. Tiskopisy, proti těmto ustanovením kolportované nebo k zakázané kolportáži zřejmě určené, mají býti vždy zabaveny a prohlášeny za propadlé. Tato zásada platí i pro ostatní přestupky tohoto zákona, o nichž se ještě zmíním.

V zákoně je pamatováno také na možnost zákazu kolportáže určitého tiskopisu. Pojem tiskopisu, jehož kolportáž je možno zakázat, je vymezen v prvních dvou odstavcích § 2 zákona č. 126/1933 Sb. Většina ustanovení prvního odstavce nemá již významu. Dnes lze podle tohoto odstavce zakázati jediné kolportáž tiskopisu, který hrubě uráží stud. Podle § 2, odst. II tohoto zákona může býti zakázána kolportáž tiskopisu, který ohrožuje veřejný klid a pořádek, zejména obsahem nepravdivým nebo pravdu zkrucujícím. O příslušnosti k zakazu kolportáže a o způsobu uveřejnění zákazu jedná další odstavce § 2 zmíněného zákona. Zásadně je příslušný k vydání zákazu kolportáže zemský úřad, v určitých případech také vládní policejní nebo okresní úřad. Příslušnost k vydání zákazu kolportáže tiskopisu, vydaného v cizině, přešla z ministerstva vnitra na ministerstvo lidové osvěty.

O podrobnostech se nezmiňuji, protože nepatrný počet zakazů kolportáže od vydání zákona ukázal, že toto opatření je zákrokem skutečně na-

prosto výjimečným. Přestoupení zákazu kolportáže, vydaného podle těchto ustanovení, trestá soud jako přestupek.

Zákon obsahuje konečně některá ustanovení směřující k tomu, aby kolportáží nebyl ohrožen veřejný pořádek a klid. Sem patří ustanovení, že kolportovatí tiskopisy mohou jen osoby, které dokončily 16. rok věku a jsou opatřeny všeobecnou občanskou legitimací, nebo jiným úředním průkazem totožnosti. Po 21. hodině je kolportáž dovolena jen osobám zletilým. Tiskopisy nesmí kolportovatí ten, kdo ví, že je stížen nakažlivou nemocí, pro niž platí ohlašovací povinnost, nebo nakažlivou nemocí kožní. Nemoci, pro něž platí ohlašovací povinnost jsou uvedeny ve vládním nařízení ze dne 17. dubna 1941, č. 254 Sb. o potírání přenosných nemocí. Kolportáž je zakázána ve školách, navštěvovaných osobami zpravidla mladšími než 18 let, a v ubikacích, v nichž je hromadně ubytováno vojsko. Poblíž zmíněných škol je kolportáž zakázána v hodinách, kdy mládež hromadně dochází do školy nebo z ní odchází.

Ve veřejných místnostech může zakázati kolportáž ten, kdo může zakázati přístup do těchto místností, (na př. v restauraci její majitel atd.). Zakázal-li oprávněný kolportáž jednoho politického tiskopisu, platí tento zákaz pro všechny politické tiskopisy. Tiskopisy, sloužící jen potřebám živnosti nebo obchodu a potřebě domácího a společenského života, mohou kolportovatí i osoby mladší 16 let. Tyto tiskopisy mohou být kolportovány i ve školách a poblíž škol, i když mládež přichází a odchází. Na každém tiskopise vydaném v Protektorátu Čechy a Morava, a prodávaném na veřejných místech, ve veřejných místnostech nebo dům od domu, musí být zřetelně vyznačena cena v drobném prodeji.

Důležité ustanovení obsahuje odstavec II, § 4 zákona č. 126/1933 Sb., který obsahuje zákaz vyvolávatí obsah tiskopisu způsobem, rušícím veřejný klid a pořádek, urážejícím mravnost nebo zkrucujícím obsah tiskopisu. Zásadně není tedy zakázáno vyvolávatí obsah a název tiskopisu. Přestupky těchto ustanovení a omezení stíhá v administrativním trestním řízení vládní policejní nebo okresní úřad peněžitými pokutami nebo vězením. Nařízení o zabavení a propadnutí tiskopisů platí i v těchto případech.

Konečně obsahuje zákon č. 126/1933 Sb., který byl po této stránce doplněn vládním nařízením ze dne 9. listopadu 1934, č. 229 Sb., důležitá ustanovení o tiskopisech, ohrožujících mládež. Tato ustanovení, která směřují proti rozšiřování literárního braku, ohrožujícího hlavně mládež, začala se prováděti teprve v polovině roku 1941, jsou však málo známa. Zde se o nich mohu zmínit jen stručně.

Zákazem podle těchto ustanovení, t. j. zákazem rozšiřování mezi osobami mladšími 18 let, lze postihnoutí tiskopis, který je s to, aby vážně ohrozil přirozený pohlavní vývoj mládeže, nebo aby vážně rozvracel její mravní vývoj tím, že v ní budí sklon ke zločinnosti nebo k surovosti.

Tiskopis postižený tímto zákazem nesmí být osobě mladší 18 let prodán, ke koupi nabídnut nebo jinak přístupným učiněn, ani nesmí být vystavován takovým způsobem, který činí jeho závadný obsah přístupným i osobám mladším než 18 let. Sbírati dům od domu objednávky takového tiskopisu, prodávati nebo bezplatně jej rozdíletí dům od domu, na veřejných

místech nebo ve veřejných místnostech, jakož i prodávati jej automaty je zakázáno. Z toho je zřejmo, že zákaz rozšiřování tiskopisu mezi osobami mladšími než 18 let znamená prakticky také úplný zákaz kolportáže tohoto tiskopisu.

Přestupky těchto ustanovení trestá soud jako přestupek. Trestný je každý, kdo zákaz rozšiřování mezi mladistvými přestoupí vědomě anebo živnostenský rozšiřovatel, který jej přestoupí z nedbalosti.

Pro vydání zákazu je předepsáno zvláštní řízení. Vydání zákazu mohou navrhnouti jen úřady a korporace, jimž je toto právo přiznáno vládním nařízením. Jsou to ministerstva, zemské úřady, presidia vrchních soudů, vrchní státní zastupitelství, školní úřady, jejichž působnost se vztahuje na obvod celé země, zemská ústředí péče o mládež a konečně okresní a místní osvětové sbory, zřízené podle § 2 zákona ze dne 7. února 1919 č. 67 Sb. Návrh se podává ministerstvu lidové osvěty, na něž přešla tato agenda z ministerstva školství, jemuž byla původně přidělena. K vydání zákazu je zapotřebí, aby jej navrhl Sbor pro posuzování tiskopisů ohrožujících mládež, který je při ministerstvu k tomu účelu zřízen. Předsedu a členy sboru jmenuje nyní ministr lidové osvěty. Řízení před tímto sborem je podrobně předepsáno, zde se však o něm nezmiňuji — bude snad k tomu příležitost jindy. Pro úplnost ještě podotýkám, že první členové sboru byli jmenováni v červenci roku 1940, první informační schůze sboru se konala dne 21. března 1941, načež sbor zahájil činnost. Z malého počtu vydaných zakázů je zřejmo, že také toto opatření má výjimečný ráz a že již možnost vydání zákazu byla jednou z příčin, které způsobily omezení vydávání v úvahu přicházejících tiskopisů.

V rámci pojednání o kolportáži je nutno ještě připomenouti ustanovení § 24 zákona o tisku, který stanoví, že ten, kdo tiskopis proti záповědi, vyřčené nálezem soudcovským a náležitě vyhlášené nebo kdo vědomě tiskopis zabavený dále rozšiřuje nebo jeho obsah tiskem uveřejňuje, dopustí se přečinu, který stíhá soud. Kolportáž takových tiskopisů je tedy již zakázána citovaným ustanovením zákona o tisku a není proto přirozeně nutné, aby ji ještě zakazoval správní úřad podle ustanovení zákona č. 126/1933 Sb.

A ke konci se vrátím ještě k náborovému právu, o němž jsem psal na začátku. Podle první normy z tohoto oboru, totiž podle vládního nařízení ze dne 23. ledna 1941, č. 261 Sb. o hospodářském náboru, podléhá veškerý veřejný a soukromý hospodářský nábor za účelem jednotného a účinného uspořádání dozoru ministerstva obchodu. Podle reorganizačního vládního nařízení přešla tato agenda do kompetence ministerstva lidové osvěty. Ministerstvo může výkon hospodářského náboru vázati na své povolení, které může učiniti závislým na splnění jím uložených podmínek. Prováděcí předpisy vydá ministr lidové osvěty v dohodě se zúčastněnými ministry a uveřejní je ve Sbírce zákonů a nařízení. V době, kdy je psán tento článek nebyly prováděcí předpisy vydány. Z ustanovení, že vládním nařízením o hospodářském náboru zůstávají nedotčeny předpisy tiskové, lze však soudit, že právní úprava kolportáže nebude náborovým právem podstatně dotčena.